

ὄραν μ. μ. θὰ παρέξω πρὸς ἀποτέφρωσιν, συμ-
φώνως πρὸς ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, τὸν
νεκρὸν τῆς μακκρίτιδος πενθερᾶς μου, ἥτις ἀ-
πέβωσεν ἐν πίστει πρὸς τὸν Κύριον. Τὸ νεκρι-
κὸν φέρετρον ἐκτεθῆσεται παρὰ τὴν κάμινον.»

Ζυρίχη, 3 Αὐγούστου 1877.

Ὁ ἐν βαθείᾳ θλίψει γαμβρὸς
BRANDOLF LICHTLER.

Τὸ ἐκδοθὲν ἄρτιως γ' τεύχος τοῦ «Ἀθηναίου» περιέχει
ἕξ πίνακας σχεδιασθέντας ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου ἀρχιτέκτο-
νος κ. Ε. Ζίλλερ καὶ παριστώνας τὰ σπουδαιότερα ἀντι-
κείμενα τοῦ ἐν Σπάτα ἀνευρεθέντος ἀρχαιολογικοῦ θησαυ-
ροῦ. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν πινάκων τούτων παρέχε-
ται εἰς τοὺς εἰδήμονας τῆς ἀρχαίας ἀσιατικῆς τέχνης, τῆς
τῶν Ἀσσυρίων ἰδίως καὶ Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων, ἀφορμὴ
ἢ ἀποφανθῆσι κατὰ πόσον συγγενεῦσαι τὰ τῆς Ἀττικῆς
ἀνευρεθέντα ἀρχαῖα πρὸς τὰ τῆς ἀσιατικῆς τέχνης ἔργα.
Οἱ ἐν λόγῳ πίνακες συνοδεύονται ὑπὸ ἐκθέσεως τῶν κκ. Σ.
Α. Κουμανοῦδη καὶ Ε. Καστόρη, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἐ-
πόμενα: Σ. τ. Δ.

ΟΙ ΕΝ ΣΠΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΙ ΤΑΦΟΙ

καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνευρεθέντα.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ κ. Σχλείμαν ἀνεκάλυπτεν
ἐν Μυκῆναις ἀρχαιοτάτους τάφους καὶ ἀνεύρι-
σκεν ἐν αὐτοῖς πολύτιμα καὶ πρωτοφανῆ τῆς
ἀρχαίας τέχνης ἔργα, κατὰ τὸν αὐτὸν ἢ τύχη ἀ-
νέδειξεν ἐν τῇ Ἀττικῇ τάφους συγχρόνους ἴσως
τῶν ἐν Μυκῆναις, περιέχοντα ἔργα τέχνης, κα-
τωτέρως μὲν ἀξία, κατὰ τὴν ὕλην τῶν ἐν Μυ-
κῆναις, ἐξ ἴσου ὁμοῦ σπουδαῖα καὶ ἱκανὰ νὰ χύ-
σῃσι φῶς εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους τῆς
Ἀττικῆς.

Ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ τῆς
ἀρκτικοανατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἰμπετοῦ καὶ
τῆς θαλάσσης κεῖται ἐπὶ τινος λόφου τὸ χωρίον
Σπάτα. Πρὸς μεσημβρίαν τοῦ χωρίου τούτου
εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας ἐπὶ τοῦ
κατωφεροῦς τοῦ λόφου καταπεσοῦσα κατὰ τὸν
παρελθόντα ὀκτώθριον ἢ γῆ, ἦνοιξεν ὀπὴν, δι'
ἧς κατελθόντες εἰς 5—6 μέτρων βάθος κάτοι-
κοι τοῦ ρηθέντος χωρίου, εὔρον τετράγωνον θά-
λαμον ἐντὸς τοῦ βράχου λελαξευμένον, καὶ πρὸς
τὴν ἀνατολικὴν τούτου πλευρὰν εἰσοδὸν εἰς ἕ-
τερον μικρότερον θάλαμον ὡσκύτως τετράγω-
νον, καὶ πρὸς ἄκρον τούτου εἰσοδὸν τρίτην μι-
κροτέρου θαλάμου. Ἐλέγετο δὲ εὐθὺς τότε, ὅτι
οἱ πρῶτοι καταβάντες εὔρον ἀρχαῖα πολύτιμα
πράγματα, ἃ ὁμοῦ ἔμειναν ἀφανῆ ἔκτοτε.

Τὸ συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας,
ἅμα μαθὼν τὴν τυχαίαν ταύτην τῶν τάφων ἀ-
νακάλυψιν, ἔπεμψε τὸν κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλ-
λάδα ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Σταματά-
κην, ἐπανελθόντα τότε εἰς Ἀθῆνας μετὰ τὴν
διακοπὴν τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφῶν οὗτος,
ἐλθὼν εἰς Σπάτα καὶ ἰδὼν, ἐβεβαίωσε τὴν ὑ-
παρξιν παναρχαίων τάφων ἐν τῷ ρηθέντι χωρίῳ
καὶ ἄλλοι δὲ μετ' αὐτὸν ἐπισκεφθέντες αὐτοὺς,
ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς τυχείας αὐτῶν ἐρεῦνης.
Τὸ συμβούλιον δὲν ὠκνησε νὰ διατάξῃ τὴν ἐ-

ρευνα ταύτην δαπάναις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐ-
ταιρίας· ὅθεν λαθὼν προηγουμένως τὴν ἄδειαν
παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ χώρου ἐν ᾧ οἱ τάφοι,
κ. Μιχαὴλ Καλλιφρονᾶ, ὅστις πάνυ γενναιοφρό-
νος καὶ τὴν ἄδειαν ἔδωκε καὶ πᾶν δικαίωμά του
ἐπὶ τῶν ἀνευρεθησομένων παρεχώρησεν εἰς τὴν
ἐταιρίαν, ἤρξατο μετὰ τοῦτο τῆς ἐρεῦνης τῶν
τάφων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου
διὰ τοῦ κ. Π. Σταματάκη.

Ὁ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἔμπειρος οὗτος ἐρευνητῆς,
γινώσκων ὅτι τοιοῦτοι τάφοι ἔχουσι συνήθως
εἰσοδὸν, ἀνοίξας πλησίον αὐτῶν τάφρον, ἀ-
νεῦρε τὴν εἰσοδὸν, ἣν καθάρισας ἀπὸ τῶν πολ-
λῶν χωμάτων, προσχώρησεν ἐφεξῆς εἰς τὴν πύ-
λην τοῦ μεγάλου τάφου, ἣν εὔρεν ἐκτισμένην μι-
κροῖς λίθις μετὰ ἀπλοῦ χρώματος καὶ ἄνω ἔ-
χουσαν ὀπὴν, τὰς δὲ τῶν δύο ἄλλων τάφων ὀ-
λως ἀνοικτάς. Βεβαίως δὲ οὗτος ὅτι μεταξὺ τῶν
χωμάτων τῆς εἰσοδοῦ καὶ τῆς κτιστῆς πύλης
τοῦ μεγάλου τάφου ἦς τὸν τοῖχον κατέλυσεν,
εὔρε πολλὰ λείψανα τέχνης ἀτάκτως ἐσκορπι-
σμένα, ἐκ χρυσοῦ μὲν ὀλίγα, πλείονα δὲ ἐξ ὕε-
λου καὶ ἐλέφαντος, ὀλίγα ἐκ χαλκοῦ καὶ ἀρ-
γύρου καὶ πηλοῦ, ἔτι δὲ ἀνθρακκας καὶ ὄστα ἀν-
θρώπων.

Τὰ περιστατικὰ ταῦτα διήγειραν εὐθὺς τότε
τὴν ὑπόνοιαν ὅτι οἱ τάφοι οὗτοι ἠνοίχθησαν ἐν
ἀρχαίοις χρόνοις πρὸς ἀναζήτησιν θησαυροῦ καὶ
ὅτι πάλιν ἐκλείσθησαν. Ἡ εἰκασία αὕτη ἐβε-
βαιώθη ὕστερον ὅτε ἐξετάσθη μετὰ πάσης προσο-
χῆς τὸ ἐντὸς τοῦ μεγάλου τάφου χῶμα. Ἐν
μέσῳ τούτου ἀνευρέθησαν ὄστα καὶ ἐν τέλειον
κρανίον ἀνθρώπου, ἀνθρακκας, διάφορα τῆς τέχνης
ἔργα, ἀνεμεμιγμένα ἐν τοῖς χῶμασι μόνον ἐν
τῇ βορειοδυτικῇ γωνίᾳ τοῦ τάφου ὑπῆρχε σχε-
δὸν ἀμετακίνητον χῶμα, ἐν ᾧ παρετηρήθη σῶμα
ἐκ τέφρας ἀνθρώκων μετὰ ὅστων κεκαυμέ-
νων, οἷον στῶμα εὔρεθη καὶ εἰς τοὺς τῶν Μυ-
κηνῶν τάφους, ὡς βεβαίως ὁ ἀνευρὼν ταῦτα κ.
Σταματάκης.

Ἢ ἐν προτέροις χρόνοις σύλησις τοῦ τάφου
τούτου ἐβεβαιώθη ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς ἐρεῦνης
τῶν δύο παρακειμένων μικρῶν τάφων, ἐν οἷς ὀ-
λίγιστα καὶ εὐτελῆ πράγματα εὔρεθησαν με-
ταξὺ τῶν χωμάτων. Ἐἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι τού-
τους ἔμα ἀνακαλυφθέντας ἀνηρέυνθησαν κάτοικοι
τινες τοῦ χωρίου, ἀλλὰ καὶ οὗτοι βεβαίωςιν
ὅτι ὀλίγιστα πράγματα εὔρον ἐν αὐτοῖς. Ἡ σύ-
λησις λοιπὸν ἐγένετο ἐν ἀρχαίοις χρόνοις, ὅτε ἐπὶ
τῶν χρόνων τῶν Μακεδόνων καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ
τῶν Ῥωμαίων ἐπεχείρησαν οἱ τότε τυμβαρχοὶ
τακτικῆν τῶν ἀρχαίων τάφων ἐξετάσιν καὶ σύ-
λησιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἐν τῇ πρὸ ἐτῶν ἀνακαλυ-
φθείσῃ νεκροπόλει τῶν Ἀθηναίων, τῇ παρὰ τὴν
εἰσοδὸν τῆς πόλεως ἐκ Πειραιῶς, ἀνευρέθησαν
τινες τάφοι ἠνεωγμένοι καὶ σεσυλημένοι ἐν πολὺ
προγενεστέροις χρόνοις.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν τριῶν ῥηθέντων τάφων ἢ μᾶλλον συγχρόνως ἀναζητήσας ἀνεκάλυψε πρὸς ἄρκτον τούτων ὁ αὐτὸς κ. Σταματάκης διὰ τάφρου καὶ ἄλλου παρακειμένου αὐτοῖς μικροτέρου τάφρου τὴν εἴσοδον, δι' ἧς εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν καὶ ἀκριβῶς ἐρευνήσας, οὐδὲν λόγου ἄξιον εὑρεν ἐν αὐτῷ· διότι καὶ οὗτος ἠνοίχθη ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις καὶ ἐσυλήθη. Ἄλλαι ἐρευναι ἴσως ἀνακαλύψωσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόφου ἢ καὶ ἐπὶ ἄλλων πλησίον κειμένων τὴν ὑπαρξιν καὶ ἄλλων ὁμοίων τάφων. Ταύτην ὅμως τὴν ἀναζήτησιν, ὡς καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφῶν ἀνέβλεπεν εἰς ἄλλον καιρὸν τὸ συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας, ἐπειγόμενον νὰ τακτοποιήσῃ καὶ θέσῃ εἰς τὰ ὅμματα καὶ τὴν μελέτην τῶν φιλαρχαίων τοὺς ἤδη ἀνακαλυφθέντας θησαυροὺς τῶν Μυκηνῶν καὶ τοῦ Σπάτα ἐν ἰδιαιτέρῳ μουσεῖῳ, ἐν τῷ ἄνω πατώματι τοῦ μεγάλου μεσιδόμου τοῦ νέου Πολυτεχνείου τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Πατησίων, ὃ παρεχώρησε πρὸς τοῦτο ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐταιρείαν, αὕτη δὲ ἠτόίμασεν ἐξ ἰδίων πάσας τὰς πρὸς ἐναπόθεσιν καὶ ἀσφαλῆ διαφύλαξιν τῶν ἀρχαίων τούτων κειμηλίων ἀναγκαίας θήκας καὶ λοιπά.

Τὰ ἐν τοῖς τάφοις τοῦ Σπάτα ἀνευρεθέντα ἀνέρχονται εἰς 2,000 καὶ πλέον ἀντικείμενα ἐκ ποικίλης ὕλης, ἤτοι χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ἐλέφαντος, ὕλου ἢ ὑλοειδοῦς τινος ὕλης, καὶ πηλοῦ· ἐν αὐτοῖς ὅμως οὔτε γράμματα ἢ ἐπιγραφαὶ ὑπάρχουσιν, οὔτε νομίσματα, οὔτε σίδηρος, οὔτε εἰκὼν θεοῦ ἢ εἰδῶλον, εἰμὴ μόνον δύο τεμάχια εὐρέθησαν ὁμοιωμάτων ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κατωτέρω ἐν χυτῷ ἀναγλύφῳ ὑλοειδοῦς ὕλης, καὶ κεφαλῇ ἀνδρὸς ἐν κατατομῇ ἐξ ἐλέφαντος.

Τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπομένης ἐπιστολῆς ἠγοράσθη ἐν Παρισίοις, ἐπὶ δημοπρασίας, ὑπὸ τοῦ κ. Μακκηρίου de Queux de St Hilaire, παρὰ τοῦ ὁποῦ ἀπεστάλη ἡμῖν ἀντίγραφον.
Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΝΑΡΗ

Πρὸς τὰ μέλη τοῦ ἐν Παρισ. Ἐλλ. κομητάτου.

Ἐυγενέστατοι Κύριοι,

Ἐσχάτως διὰ τοῦ στρατηγοῦ Ῥώσχ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γράψω. Τώρα πάλιν μὲ τὴν ἐρχομὸν τοῦ ἀνεψιοῦ μου Γιαννίτζη εἰς τὰ αὐτόθι ἐκπληρῶ τὸ χρέος μου, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ὁποῖαν πρὸς ἐμὲ δεικνύετε εὐνοϊκὴν διάθεσιν.

Γνωρίζω ὅτι ἀπὸ καλοκάγαθίαν καὶ φιλελληνισμὸν κινούμενοι ἔχετε πρὸς ἐμὲ τόσῃν ἀγάπην, ὥστε ὅχι μόνον τὸν νόμον μου θέλετε ν' ἀναθρέψετε ἐλευθέρως καὶ ἀξίως τῆς δόξης τῶν προγόνων του, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνεψιόν μου ἐζητήσατε διὰ νὰ τοῦ δώσετε τὴν αὐτὴν ἀναισθησίαν, ὅθεν κρίνω περιττὸν νὰ σᾶς τὸν συστήσω.
Ἐκπλέω μετ' ὀλίγας ἡμέρας μὲ τὸν στόλον

μας ἐναντίον τοῦ ἐχθρικοῦ. Εἶθε αἱ εὐχαί σας νὰ μᾶς ἐνδυναμώσουν νὰ τὸν νικήσωμεν κ' ἐφέτος ὡς καὶ ἄλλοτε! Καὶ εἶθε, ἂν τὸν νικήσωμεν, αἱ δυνάμεις τῆς Εὐρώπης νὰ παύσωσι τὸν σκληρὸν πόλεμον καὶ νὰ μᾶς δώσωσι τὸ ποθοῦμενον!

τῆ 6 Ἰουλίου 1826 (ἔ. π.) τῆς εὐγενείας σας
ἐξ Αἰγίνης ὅλος πρόθυμος
ΚΩΣΤΑΝΤΙΣ ΚΑΝΑΡΙΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ σκύλος δάκνει, ὁ ταῦρος πλήττει διὰ τῶν κεράτων, ὁ ἡμίονος λακτίζει καὶ ἡ μέλισσα κεντᾷ. Ἄλλ' ὅσον εἶνε εὐκόλον νὰ σωθῇ τις παραμερίζων ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς μελίσης, τῶν κερμάτων τοῦ ταύρου, τῶν ὀδόντων τοῦ σκύλου καὶ τῶν πετάλων τοῦ ἡμίονου, τοσοῦτον ἀποβαίνει δύσκολον νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ ζώου, τὸ ὁποῖον συγχρόνως κεντᾷ, λακτίζει, δάκνει καὶ πλήττει. Τὸ ζῶον τοῦτο καλεῖται σὺ κ' ἐγώ.

Ἡ πολυτέλεια τοῦ πλουσίου εἶνε σωλὴν διοχετεύων τὸ ὕδωρ δεξαμενῆς, ἐνῶ ἡ τοῦ πτωχοῦ εἶνε θύρα ἀνοιχτὴ εἰς πάσαν ἐλεεινότητα, ταπεινώσιν καὶ αἰσχύνῃν.

Κατὰ τὸ τέρμα τοῦ προσκαίρου ἡμῶν σταδίου, πολλάκις πειθόμεθα ὅτι ὁ ἀσπονδότετος ἡμῶν ἐχθρὸς ἦτο ὁ στενότερος ἡμῶν φίλος. (Ἀλφόνσος Κάρ).

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Κύριε διευθυντά,

Ἐν τῷ τελευταίῳ «Δελτίῳ τῆς Ἐστίας» εἶδον ἀπάντησίν σας πρὸς τὴν Κ^α Σ^α περὶ πταρμού. Εἶχατε δίκαιον νὰ εἴπητε, ὅτι τὸ αἷτιον τῆς εὐχῆς, ἣν ποιούμεν ἐπ' αὐτῷ, διατελεῖ ἀγνωστον. Ἐν τούτοις φαίνεται πως πιθανόν, ὅτι τὸ «γεία σου» ἐκεῖνο σημαίνει περίπου «εὐχομαί σοι ἵνα τοῦτο οὐδὲν σπουδαῖον σημαίνῃ», καθ' ὅτι ὁ πταρμὸς συνοδεύει συχνάκις ἐλαφρὰς καταρροϊκὰς παθήσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν, αἵτινες πολλάκις δὲν περιορίζονται μέχρι τοῦ σημείου τούτου. Ἄδικον δὲ φαίνεται ἔχων Γερμανὸς τις διάσημος παθολόγος, θεωρῶν τὴν εὐχὴν, ὡς συγχαρητήρια διὰ τὸ ἐλαφρὸν τῆς παθήσεως.

Ὅλος ὑμέτερος
ΘΑΛΛΟΣ.

Κατὰ τὰς πληροφορίας ἃς κατέλιπεν ἡ διοίκησις τοῦ Καποδιστριαίου, ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου κατὰ τὰ ἔτη 1821 καὶ 1828 (ἢ τοὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος) δύναται ὅλως κατὰ προσέγγισιν νὰ ὑπολογισθῇ διὰ μὲν τὸ ἔτος 1821 εἰς 938,765, διὰ δὲ τὸ 1828 εἰς 753,400.